

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра цивільного процесу

СИЛЛАБУС
навчальної дисципліни
«ПЕРЕГОВОРИ ТА МЕДІАЦІЯ: ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ ДЛЯ
МАЙБУТНІХ СУДДІВ ТА ПРОКУРОРІВ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр (обрати)

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Спеціалізація – «Прокурор у кримінальному провадженні»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2020

Харків – 2020

Силлабус навчальної дисципліни «Переговори та медіація: практичні навички для майбутніх суддів та прокурорів» : для здобувачів вищої

освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право” спеціалізації “Прокурор у кримінальному провадженні” Інституту прокуратури та кримінальної юстиції. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 11 с.

Розробники:

Цувіна Т.А., доцент кафедри цивільного процесу,

кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу

(протокол № _____ від 20__ р.)

Дата оновлення – _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

Гарант освітньої програми _____

Формуляр розроблений робочою групою у складі:

- проф. Комаров В. – проректор з навчально-методичної роботи;
 - проф. Клімова Г. – начальник навчально-методичного відділу;
 - к.ю.н. Яригіна Є. – методист навчально-методичного відділу
- та затверджено на засіданні Науково-методичної ради
(протокол №2 від 23.03.2021 р.)*

Голова Науково-методичної ради

_____ Комаров В.

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	«Переговори та медіація: практичні навички для майбутніх суддів та прокурорів»
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Цувіна Т.А., доцент кафедри цивільного процесу, к.ю.н.
Контактний телефон	
E-mail	tsuvinat@gmail.com
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на вивчення альтернативних способів вирішення спорів, зокрема, переговорів та медіації, у різних сферах правового регулювання, зокрема, під час цивільного та кримінального провадження, а також передбачає набуття майбутніми суддями та прокурорами практичних навичок застосування консенсуальних процедур та практик відновного правосуддя. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти ознайомляться із загальними засадами альтернативного вирішення спорів та основними їх видами, особливостями проведення, тактиками та стратегіями переговорів, правовою природою, основними моделями та видами медіації, її учасниками, структурою, особливостями застосування в окремих сферах юридичної практики.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Переговори та медіація: практичні навички для майбутніх суддів та прокурорів» – формування цілісної системи професійних компетентностей здобувачів вищої освіти у сфері альтернативного вирішення спорів, зокрема, медіації та переговорів, у діяльності майбутніх суддів та прокурорів.

Завдання навчальної дисципліни

– формування поглибленої системи теоретичних знань щодо медіації та переговорів як специфічних консенсуальних процедур, що можуть бути застосовані у різних сферах правового регулювання, їх особливостей та сфери застосування порівняно із класичним судочинством;

– розуміння основних тенденцій правового регулювання і практики альтернативних способів вирішення спорів та практик відновного правосуддя в контексті міжнародних стандартів справедливого судочинства у процесуальних системах;

– оволодіння науково-теоретичними підходами, практичними методами і техніками професійної діяльності під час застосування медіації та переговорів у професійній діяльності юриста;

– засвоєння інноваційних практик, практичних навичок побудови стратегії та тактики переговорів, засвоєння методики проведення медіаційних процедур;

– набуття умінь з аналізу й оцінки процесуальних ситуацій, які виникають під час переговорів та медіації у професійній діяльності суддів та прокурорів.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: “Цивільний процес”, “кримінальний процес”

Кореквізити: “Альтернативні способи вирішення спорів”

Постреквізити: “Відновне правосуддя”

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти *

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання (РНС НД):

РНС НД – 1. Демонструвати знання та розуміння сучасних доктринальних поглядів на альтернативний розгляд та вирішення справ як окрему форму захисту невизнаних, оспорюваних або порушених прав, свобод та інтересів осіб, та медіацію як окрему форму альтернативного розгляду цивільних справ на рівні провідних вітчизняних та зарубіжних підручників у відповідній галузі знань.

РНС НД – 2. Визначати місце альтернативного розгляду цивільних справ у структурі міжнародного стандарту доступності правосуддя з точки зору забезпечення кожному права на судовий захист.

РНС НД – 3. Демонструвати знання та розуміння концепції відновного правосуддя на рівні сучасних доктринальних поглядів в Україні та за кордоном.

РНС НД – 4. Здійснювати критичний і системний аналіз вітчизняного законодавства з точки зору впровадження консенсуальних процедур, зокрема, переговорів та медіації, у різних сферах юридичної практики.

РНС НД – 5. Пояснювати природу й зміст медіації та особливості застосування різних її моделей на рівні національного законодавства та у зарубіжних правопорядках при розгляді різних категорій справ.

РНС НД – 6. Демонструвати знання та розуміння особливостей наднаціонального та національного рівнів правового регулювання медіаційних процедур.

РНС НД – 7. Здійснювати логічний, критичний і системний аналіз законопроектів щодо запровадження інституту медіації на рівні національного правопорядку та документів Ради Європи, Європейського Союзу, деонтологічних норм з питань медіації.

РНС НД – 8. Виявляти проблеми у застосуванні різних регуляторних аспектів впровадження медіаційних процедур на рівні національного законодавства у різних сферах правового регулювання.

РНС НД – 9. Визначати особливості публічноправового та приватноправового регулювання сфери медіаційних послуг.

РНС НД – 10. Відшукувати професійну інформацію й використовувати інформаційні технології при з'ясуванні особливостей функціонування національних моделей медіації у зарубіжних державах.

РНС НД – 11. Здійснювати юридичну кваліфікацію юридичного спору з метою вибору найоптимальнішої форми альтернативного розгляду та вирішення справ та оцінки медіабельності спору.

РНС НД – 12. Надавати консультації на основі оцінки переваг та недоліків окремих форм альтернативного розгляду справ з урахуванням специфіки спору.

РНС НД – 13. Готувати проекти процесуальних документів за результатами застосування консенсуальних процедур під час здійснення провадження у справі.

РНС НД – 14. Застосовувати набуті знання у модельних медіаційних процедурах для набуття навичок окремих учасників медіації.

РНС НД – 15. Виокремлювати справжні інтереси сторін та відокремлювати їх від позицій сторін з метою застосування найефективніших методів ведення переговорів та медіації у конкретній справі.

РНС НД – 16. Використовувати правничу термінологію у сфері медіації під час проведення реконструкції медіаційних процедур.

РНС НД – 17. Характеризувати повноваження судових органів у різних видах судової медіації та контрольні повноваження суду у зовнішній медіації на прикладах провідних європейських практик.

РНС НД – 18. Вживати організаційно-правових заходів щодо поширення культури альтернативного розгляду та вирішення справ та відновного правосуддя.

***Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання***

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	

1	Альтернативні способи вирішення спорів	Альтернативні способи вирішення спорів	8
2	Переговори та медіація в системі альтернативних способів вирішення спорів	Переговори та медіація в системі альтернативних способів вирішення спорів	10
3	Загальна характеристика переговорів як способу альтернативного вирішення спорів	Загальна характеристика переговорів як способу альтернативного вирішення спорів	8
4	Структурно-функціональна характеристика переговорів	Переговорні техніки та стратегії: практикум	10
5	Загальна характеристика медіації як способу альтернативного вирішення спорів	Загальна характеристика медіації як способу альтернативного вирішення спорів.	8
6	Структурно-функціональна характеристика медіації	Практикум з медіації	10
7	Особливості застосування переговорів та медіації в ннекримінальних провадженнях	Особливості застосування переговорів та медіації в ннекримінальних провадженнях	8
8	Особливості застосування переговорів медіації в кримінальному првоадженні	Особливості застосування переговорів медіації в кримінальному првоадженні	10

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Переговори та медіація в системі альтернативних способів вирішення спорів	Переговори та медіація в системі альтернативних способів вирішення спорів	56
2	Особливості застосування медіації та переговорів у діяльності суддів та прокурорів	Переговори та медіація: практикум	56

Самостійна робота студентів

Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуватимуться такі форми самостійної роботи студентів:

- 1) виконання домашніх завдань (визначаються завданнями для практичних занять), підготовка до практичних занять;
- 2) доопрацювання матеріалів лекції;
- 3) робота в інформаційних мережах;
- 4) опрацювання додаткової літератури;
- 5) підготовка до модельних процесів і реконструкцій процесуальних ситуацій за обраною фабулою;
- 6) виконання науково-дослідних завдань;
- 7) написання есе з обраної проблематики;
- 8) створення презентацій;
- 9) написання тез доповідей для участі у конференціях.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

1. Альтернативні способи вирішення спорів у кримінальному провадженні / Волкотруб С. Г., Крушинський С. А., Луцик В. В. та ін. ; під ред. У. Гелльманна, В. В. Луцика. — Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. — 204 с.

2. Аракелян Р.Ф. Впровадження інституту медіації у кримінальне процесуальне законодавство України: дис. канд. юрид. наук. Київ, 2019. 331 с.

URL:<http://www.nusta.edu.ua/wpcontent/uploads/2016/11/%D0%90%D1%80%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%BB%D1%8F%D0%BD.pdf>

3. Біцай А.В. Участь адвоката в медіації: монографія / А. В. Біцай ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. Г. Яновської ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Правова єдність : Алерта, 2017. - 259 с.
4. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. — Одеса : Екологія, 2019. — 456 с.
5. Нестор Н. В. Запровадження медіації в кримінальному процесі України: проблеми теорії та практики : монографія / Н. В. Нестор. — К.: Алерта, 2018. — 182 с.
6. European Handbook for Mediation Lawmaking. URL: <https://rm.coe.int/cepej-2019-9-en-handbook/1680951928>
7. EU Handbook on Mediation: Mediation Law and Practice in Other EU Countries URL: http://mediation-net.eu/pdf/books/analysis_concise_text2.pdf
8. Flynn Asher and Freiberg Arie. Plea Negotiations. Pragmatic Justice in an Imperfect World. 2018.
9. Handbook on Restorative justice programmes [Text] / United Nations Office on Drugs and Crime. — N.Y., 2006. — 105 p.
10. McCold, P. Restorative Policing Experiment. The Bethlehem Pennsylvania Police Family Group Conferencing Project [Text] / Paul McCold, Benjamin Wachtel. Community Service Foundation. — Pipersville, PA, May 1998. — 140 p.
11. Бондарчук, Н. В. Медіація та фасилітація як позасудові засоби вирішення спорів: поняття та їх відмінність // Часопис Київського університету права : Укр. науково-теоретичний часопис . 2001-. - 2018. - № 2. - С. 145-154.
12. Головка, Л. В. Альтернативи уголовному переследованию в современном праве [Текст] / Л. В. Головка. — СПб. : Юридический центр Пресс, 2002. — 544 с.
13. Землянська, В. В. Відновне правосуддя в кримінальному процесі України [Текст] : посіб. / В. В. Землянська. — К. : Видавець Захаренко В. О., 2008.
14. Левко Б. Медіація : підручник : рекомендовано МОН України / Богдан Левко, Галина Чуйко. 2-ге вид., доповн. - Чернівці : Книги-XXI, 2014. - 520 с.
15. Любченко Я. П. Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект : дис. канд. юр. наук : 12.00.01 / Любченко Я. П. — Харків, 2018. — 254 с.
16. Мазаракі, Н. А. Теоретико-правові засади запровадження медіації в Україні : 12.00.01 : дис. ... д-ра юрид. наук / Мазаракі Наталія Анатоліївна - Київ, 2019. 484 с. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31793.pdf>
17. Меркулова Ю.В. Особливості медіації під час проведення переговорів про примирення сторін в юридичному конфлікті. URL: <http://appsychology.org.ua/data/jrn/v11/i13/17.pdf>

18. Микитин Ю.І. Місце медіації у кримінальному провадженні та критерії її застосування в контексті нового КПК України. URL: <http://scijournals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/download/737/794/>
19. Посібник з програм відновного правосуддя [Текст] / А. Дандуранд, Ф. Валлей, К. Т. Гріфітс / пер. з англ. С. Філь. — К. : Verso-04, 2008. — 96 с.
20. Практика медіації: Словник-довідник / уклад.: С. О. Гарькавець, Л. П. Волченко. Лисичанськ: ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2019. 128 с.
21. Усатий, Г. О. Кримінально-правовий компроміс [Текст] : монограф. / Г. О. Усатий. — К. : Атіка, 2001. — 128 с.
22. Фрич, В. Медіація (примирення) як альтернатива судовому розгляду кримінальних проваджень // Вісник Національної академії прокуратури України : Фахове видання : Проблеми сьогодення: теорія, практика, життя академії. - 2013. - № 3. - С. 24-29.
23. Яновська О. Особливості участі адвоката у процедурі медіації / О. Яновська, А. Біцай // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2014. - Вип. 1. - С. 21-24.

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні/семінарські заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові й практичні завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні/Семінарські заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «назва навчальної дисципліни» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання текстових завдань, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводяться після модулів (колоквиуми, контрольні роботи тощо).

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка презентації, есе, реферату тощо).

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік.

Шкала підсумкового педагогічного контролю: (для заліку)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59

F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34
----------	---	--	--------